

Bilaga 2:10 till kommunstyrelsens protokoll den 25 januari 2006, § 22

PM 2006 RVIII (Dnr 303-4374/2005)

Promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen

Remiss från Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Remisstid 16 januari 2006, förlängt till 30 januari 2006

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen Promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen översänds denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har remitterat en promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen, *bilaga*.

Ett förslag i promemorian är att avskaffa kommunernas möjlighet att föreskriva att omhändertagandet av allt farligt avfall, oavsett härkomst, ska ske genom kommunens försorg. Det föreslås också att det i regelverket görs tydligt att kommunerna även fortsättningsvis kan transportera och ta hand om sådant avfall som inte är hushållsavfall. För sådan verksamhet föreslås undantag för lokaliserings- och självkostnadsprinciperna. Krav föreslås också på att sådan verksamhet ska redovisas skilt från annan verksamhet. Slutligen föreslås en skärpning av systemet för kontroll av flödet av farligt avfall.

Förändringarna har sin bakgrund i hur det svenska regelverket förhåller sig till EG-lagstiftningen samt ett allmänt behov av att förtydliga vissa ansvarsfrågor inom avfallsområdet. Som grund för förslagen hänvisas till ett antal rapporter från bl.a. Naturvårdsverket. Förändringarna innebär att ett antal paragrafer ändras, dels i miljöbalkens kapitel om avfall och producentansvar (SFS 1998:808, 15 kap. §§ 5a, 10, 8, 8a, 18 och 21), dels i renhållningsförordningen (SFS 1998:902, §§ 15, 18, 41 och 45a).

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats stadsledningskontoret som har inhämtat kontorsyttranden från brandförsvaret, miljöförvaltningen samt renhållningsförvaltningen.

Stadsledningskontoret konstaterar att samtliga hörda förvaltningar kan instämma i de förslag som redovisas i promemorian. Inte heller stadsledningskontoret finner anledning att anföra några betänkligheter över förslagen.

Mina synpunkter

Jag är i huvudsak positiv till förslagen i Promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen. Beträffande förslaget om att ta bort kommunernas möjligheter till ensamrätt för det farliga avfallet kan jag konstatera att Stockholm inte utnyttjat denna under den tidsperiod då detta varit en frivillig möjlighet varför detta förslag inte ändrar något i sak

för stadens del. Stadens erfarenheter visar att hanteringen av farligt avfall kan fungera utan att kommunen utökar sitt ansvar. I de fall problem har uppstått har det gällt när de privata aktörerna inte velat hämta från verksamheter med små mängder farligt avfall. Kommunen har även fortsättningsvis en viktig roll för att få alla verksamheter att hantera sitt farliga avfall på ett korrekt sätt.

Jag välkomnar en skärpning av kontrollsystemet över farligt avfall. Det är viktigt att berörda centrala och regionala organ ges ett tydligt uppdrag om att, i samråd med kommunerna, bygga upp och förvalta ett väl fungerande kontrollsystem för hanteringen av farligt avfall med hänsyn till de särskilda hälso- och miljörisker som är förknippade med denna typ av avfall. Det är en fördel med ett kontrollsystem som är oberoende av kommunernas ambitionsnivå.

Jag vill också poängtera vikten av att de föreslagna författningsändringarna inte genererar längre och ökade transporter av farligt avfall och därmed ökad risk för olyckor.

Det är bra att det tydliggörs att det är möjligt för kommunerna att ingå avtal om hantering även av avfall som inte är hushållsavfall, t ex med aktörer som har ansvar inom ramen för producentansvaret. Jag är däremot tveksam till förslaget att gör undantag från lokaliserings- och självkostnadsprinciperna för kommunen när det gäller hantering av avfall som inte omfattas av kommunens ansvar för hushållsavfall, då det inte är tydligt hur det gagnar egna kommuninnevånarna att kommunen hanterar avfall i andra kommuner. Om detta genomförs är det dock bra att det ställs tydliga krav på hur sådan verksamhet skall redovisas.

Slutligen vill jag lyfta fram problemet med ett krångligt och otydligt regelverk inom avfallsområdet. Kommunens roll är otydlig och kommunen saknar befogenheter att vidta åtgärder vid brister, t. ex. när det gäller system för insamling av tidningar och förpackningar.

Jag föreslår med hänvisning till vad som ovan anförts att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen Promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen översänds denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 12 januari 2006

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har remitterat en promemoria om kommunernas roll i avfallshanteringen.

Ett förslag i promemorian är att avskaffa kommunernas möjlighet att föreskriva att omhändertagandet av allt farligt avfall, oavsett härkomst, ska ske genom kommunens försorg. Det föreslås också att det i regelverket görs tydligt att kommunerna även fortsättningsvis kan transportera och ta hand om sådant avfall som inte är hushållsavfall. För sådan verksamhet föreslås undantag för lokaliserings- och självkostnadsprinciperna. Krav föreslås också på att sådan verksamhet ska redovisas skilt från annan verksamhet. Slutligen föreslås en skärpning av systemet för kontroll av flödet av farligt avfall.

Förändringarna har sin bakgrund i hur det svenska regelverket förhåller sig till Eglagstiftningen samt ett allmänt behov av att förtydliga vissa ansvarsfrågor inom avfallsområdet. Som grund för förslagen hänvisas till ett antal rapporter från bl.a. Naturvårdsverket. Förändringarna innebär att ett antal paragrafer ändras, dels i miljöbalkens kapitel om avfall och producentansvar (SFS 1998:808, 15 kap. §§ 5a, 10, 8, 8a, 18 och 21), dels i renhållningsförordningen (SFS 1998:902, §§ 15, 18, 41 och 45a).

Promemorian finns att läsa på <http://regeringen.se/sb/d/2486/a/34562>

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret som i sin tur, till följd av den korta remisstiden, inhämtat kontorsyttranden från brandförsvaret, miljöförvaltningen samt renhållningsförvaltningen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 december 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att samtliga hörda kontor kan instämma i de förslag som redovisas i promemorian. Inte heller stadsledningskontoret finner anledning att anföra några betänkligheter över förslagen. Stockholms stad har inte tidigare valt att utnyttja möjligheterna till ett generellt hanteringsmonopol för allt farligt avfall varför detta förslag inte ändrar något i sak för stadens del. De ändringar som föreslås i övrigt bedöms innebära ökad klarhet i frågor där tveksamheter rått.

Kontoret vill dock betona vikten av att berörda centrala och regionala organ ges ett tydligt uppdrag om att, i samråd med kommunerna, bygga upp och förvalta ett väl fungerande kontrollsystem för hanteringen av farligt avfall med hänsyn till de särskilda hälso- och miljörisker som är förknippade med denna typ av avfall.

Stockholms brandförsvär har i ett kontorsyttrande från den 6 december 2005 i huvudsak anfört följande.

Av intresse ur räddningstjänstsynpunkt vad gäller såväl kommunal som privat avfallshantering är främst transporter av farligt avfall. Förslaget om avskaffande av den kommunala ensamrätten till avfallshantering liksom undantaget från lokaliserings- och självkostnadsprinciperna och den därmed förnyade konkurrenssituationen kan komma att leda till förändrad logistik på transportsidan. Brandförsvaret vill i sammanhanget peka på vikten av att de föreslagna författningsändringarna inte genererar längre och ökade transporter av farligt avfall och därmed ökad risk för olyckor.

I promemorian föreslås en skärpning av kontrollsystemet över farligt avfall. Brandförsvaret välkomnar åtgärder som leder till bättre kontroll av flödet av farligt avfall.

Miljöförvaltningen har i ett kontorsyttrande från den 16 december 2005 i huvudsak anfört följande.

Miljöförvaltningen motsätter sig inte förslagen i promemorian och konstaterar vidare att staden inte har nyttjat möjligheten till ensamrätt för farligt avfall. Samtidigt bedöms stora brister föreligga i länet beträffande hur småföretag hanterar sitt farliga avfall. Svårigheten för småföretag i Stockholms kommun att lämna sitt farliga avfall medför ökad risk för att det dumpas eller kommer på avvägar. En annan risk bedöms vara att företagens avfall lämnas på miljöstationer eller återvinningscentraler som är avsedda för privatpersoner och att avfallskollektivet på så sätt drabbas av ökade kostnader.

I ett försök att komma till rätta med bristerna har projektet ”Farligt avfall – småföretag” inom Miljösamverkan i Stockholms län (länets kommuner, Kommunförbundet Stockholms län och Länsstyrelsen) påbörjats. För närvarande pågår arbete med att få Länsstyrelsen att lägga ut en förteckning över vilka företag som har tillstånd att transportera farligt avfall på sin webbplats samt att uppmärksamma Naturvårdsverket på problematiken med hur småföretagen hanterar sitt farliga avfall. Tidigare har ett arbete pågått med att utreda intresset hos några entreprenörer att starta mottagningsstationer för småföretagares farliga avfall. Intresset visade sig dock vara svalt. Det framstår som klart att marknadslösningar på området inte uppstår självklart och att någon naturlig marknad inte finns.

Förvaltningen välkomnar slutligen en skärpning av kontrollsystemet över farligt avfall. För att få ett långsiktigt hållbart och lättillgängligt system bör uppgifterna läggas in av mottagarna av farligt avfall i ett webb-baserat register. Registret bör vara tillgängligt för alla och sökbart på de inrapporterade uppgifterna, så att den kommunala tillsynen kan göras effektivare.

Renhållningsförvaltningen har i ett kontorsyttrande från den 15 december 2005 i huvudsak anfört följande.

Beträffande förslaget om att ta bort kommunernas möjligheter till ensamrätt för det farliga avfallet konstaterar förvaltningen att staden inte utnyttjat denna under den tidsperiod då detta varit en frivillig möjlighet.

Hanteringen av det farliga avfallet från industrier och verksamheter har utförts av de privata aktörer som verksamheterna själva anlitat. I huvudsak anses detta ha fungerat, dock har mindre problem uppstått när de privata aktörerna inte velat hämta från små verksamheter. De erfarenheter som finns inom renhållningsförvaltningen bekräftar emellertid att hanteringen av farligt avfall kan fungera utan att kommunen utökar sitt ansvar. Renhållningsförvaltningen gör därför samma bedömning som i promemorian, d.v.s. möjligheterna till ökat kommunalt ansvar kan tas bort.

Vad gäller förslaget om att det i regelverket görs tydligt att kommunen får hantera även sådant avfall som inte är hushållsavfall anser förvaltningen att detta utgör en väsentlig grund till att en utökad kommunal ensamrätt för farligt avfall kan tas bort. Detta beroende på att denna senare förändring ger kommunen möjlighet att vara en av aktörerna för farligt avfall, men också för annat avfall och därmed se till att det alltid finns en aktör som kan och vill hantera avfall som inte är hushållsavfall.

Avseende förslaget att kommunen bör kunna engagera sig i hantering av avfall som inte omfattas av kommunens ansvar för hushållsavfall och att detta ska få ske utan anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och att detta i så fall ska bedrivas på affärsmässiga grunder och redovisas skild från annan verksamhet har förvaltningen inget att erinra. Förvaltningen gör här bedömningen att om kommunen agerar utifrån öppen konkurrens och affärsmässighet på en öppen marknad så kan kommunens engagemang både vara bra för konkurrensen och utvecklingen av avfallshanteringen.

Renhållningsförvaltningen vill slutligen framhålla att rapportering och tillsynsmyndighetens kontrollmöjlighet är nödvändiga för att tillse att det farliga avfallet hanteras korrekt i ett system med många aktörer.